

Klasa III semestr piąty

Wątek tematyczny III

Rzządzący i rządzi

I. U źródeł demokracji i republiki

1. *Obywatel w polis ateńskiej*

- Kto był obywatelem Aten?
- Reformy ustrojowe w Atenach
- Kto sprawował władzę w Atenach?
- „Jedność w różnorodności”

2. *Republika rzymska i jej obywatele*

- Władze republikańskie
- Kim był obywatel Rzymu?
- Jak można uzyskać obywatelstwo?

3. *Tradycja antycznej demokracji i republiki w późniejszych epokach*

- Republiki w średniowieczu
- Obywatele średniowiecznych miast
- Republika Niderlandów
- Demokratyczne i republikańskie tradycje polskiej szlachty

II. Królowie i poddani

4. *Władcy średniowiecznej Europy*

- Królestwo Franków i Kościół
- Cesarstwo uniwersalistyczne
- Cezaropapizm czy papocezaryzm?
- Jak przedstawiano pochodzenie władzy monarszej?

5. *Feudalizm w średniowieczu*

- Czym był feudalizm?
- System lenny
- Poddaństwo chłopów

6. *Miasta średniowiecznej Europy*

- Od upadku do rozkwitu
- Lokacje miejskie
- Samorząd miejski
- Gildie i cechy

7. *Kształtowanie się parlamentaryzmu europejskiego*

- Początki parlamentaryzmu angielskiego
- Organizacja i działanie parlamentu angielskiego
- Stany Generalne we Francji
- Kompetencje Stanów Generalnych
- 5. Zgromadzenia stanowe w innych krajach europejskich

III. Absolutyzm czy republika?

8. *Obywatele czy poddani?*

- Prawa człowieka i prawa obywatela
- Rewolucja angielska
- Nowożytnie teorie umowy społecznej

9. *Elementy feudalizmu w czasach nowożytnych*

- Dualizm gospodarczy w Europie
- Szlachta a pozostałe grupy społeczne
- Folwark szlachecki
- Jak zanikło poddaństwo chłopów?

10. *Rzeczpospolita – królestwo czy republika?*

- Początki polskiego parlamentaryzmu
- Obrady sejmu walnego
- Wolna elekcja
- Sejmiki ziemskie

11. *Szlachta i magnateria*

- Jak powstał stan szlachecki?
- Rozwarstwienie stanu szlacheckiego
- Wzrost potęgi magnatów
- Oligarchia magnacka

12. *Z królem lub przeciw niemu*

- Konfederacje i rokosze
- Rokosz Zebrzydowskiego

- Rokosz Lubomirskiego
- W obronie kraju
- Konfederacja targowicka

13. *Polskie wzorce obywatela*

- Obywatel w Rzeczypospolitej Obojga Narodów
- Nowa koncepcja narodu

IV. Wiek rewolucji

14. *Wielkie rewolucje*

- Dlaczego wybuchła rewolucja amerykańska?
- Wojna o niepodległość
- Wybuch rewolucji
- Francja republiką
- Terror jakobinów i upadek rewolucji

15. *Rewolucje społeczne*

- Wiosna Ludów
- Ideologia socjalistyczna
- Rewolucja w Rosji w latach 1905–1907
- Rok 1917 w Rosji

16. *Spółczesność bez państwa*

- Anarchizm czy komunizm?
- Anarchizm w XX wieku
- Anarchiści na ziemiach polskich
- Anarchiści współcześnie

V. Ku demokratycznej Rzeczypospolitej

17. *Obywatele odrodzonej Rzeczypospolitej*

- Odbudowa państwowości
- Od demokracji do sanacji
- Konflikty społeczne w II Rzeczypospolitej

18. *Władza i społeczeństwo w PRL*

- Komunistyczne władze w Polsce do 1956 roku
- Wydarzenia poznańskie i odwilż październikowa
- Jak powstała opozycja?
- Marzec '68
- Grudzień '70

19. *Opozycja polityczna w PRL*

- Początki opozycji
- O wolne związki zawodowe
- Rozprawa z opozycją
- Dalsza walka o demokrację

20. *Między utopią a antyutopią*

- Wizje idealnego państwa
- Utopia w myśli politycznej
- Antyutopia
- Eugenika – realizacja antyutopii